

AEQUITAS

INTERNETOVÝ ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

Petr Šuk:

„Justice se musí podílet jak na tvorbě svého rozpočtu, tak na svém dalším rozvoji.“

Hana Polášková Wincorová:

„Domnívám se, že je důležité nebýt jen „soudní květinka“ a mít zkušenosti i z jiných právních profesí.“

Delegace Nejvyššího soudu Rumunska se při návštěvě Brna setkala se zástupci české justice.

Michael Kincl:

„Za nejzajímavější považuji posuzování samotného případu a vypracování nástinu příslušného rozhodnutí včetně práce s judikaturou.“

ÚVODNÍ SLOVO

PŘEDSEDY NEJVYŠŠÍHO SOUDU

V květnu jsme si připomněli 20 let od vstupu naší země do Evropské unie. Byl to dějinný milník, který jsem tehdy vnímal jako jisté završení porevoluční transformace. Nelze si nevšimnout, že právě dnes, kdy jsou v kontextu konfliktu na Ukrajině na území Evropy ničena města a mařeny lidské životy, má členství v Evropské unii pro nás významný smysl – přinejmenším tím dáváme vědět, kam chceme opravdu patřit. Za naším členstvím v Unii, zejména v kontextu jeho vlivu na justici i Nejvyšší soud, se v krátkosti ohlédneme v tomto čísle našeho čtvrtletníku.

Výstražná stávka justičního personálu je aktuálním tématem, o kterém hovoříme nejen u nás, ale také na setkáních mimo naši republiku. Na pracovním jednání s předsedou Nejvyššího soudu Chorvatska Radovanem Dobroničem jsem vyslechl informace o stávkách zaměstnanců soudů, kteří v loňském roce stávkovali za vyšší platy po dobu šesti týdnů a stávka zcela ochromila činnost chorvatských soudů. Jsem přesvědčen, že bez narovnění platových poměrů zaměstnanců soudů hrozí odchod pracovníků soudů mimo justici, a proto mají zaměstnanci soudu moji plnou podporu. Situaci stejně vnímá i Petr Šuk, který se podrobněji vyjádřil v rozhovoru na dalších stránkách tohoto čísla.

Mezinárodní spolupráce mezi vrcholnými soudy nám přináší možnosti, jak si vyměnit zkušenosti z oblasti justice a poučit se z různých přístupů k právním otázkám a řešení problémů. Nejinak tomu bylo během návštěvy delegace rumunského Nejvyššího soudu, o které si můžete přečíst v aktuálním čísle našeho čtvrtletníku. Rumunsko je například mnohem dále v digitalizaci v justici. Jejich sjednocený elektronický systém umožňuje odvolacím soudům i účastníkům řízení online nahlížení do spisů a významně šetří čas i nemalé finanční náklady. Tady máme ještě co dohánět, protože v České republice jsou spisy v elektronické podobě pouze v insolvenčních řízeních.

Pravidelně Vám v našem časopise přinášíme rozhovory s našimi kolegy. V aktuálním čísle se tak můžete blíže seznámit s novou soudkyní Hanou Poláškovou Wincorovou, která působila na Nejvyšším soudu dva roky jako stážistka a trvale byla přidělena na občanskoprávní a obchodní kolegium 1. dubna. Z rozhovorů s Michaelem Kinclm a Milanem Šimánkem se dozvíte zajímavosti ze života asistentů soudců, jaké byly jejich začátky a jak se měnila jejich práce v průběhu let.

Velkou radost mám z nemalého zájmu o exkurze na Nejvyšším soudu, které přinášejí možnost propojení teoretických znalostí s praktickými zkušenostmi pro studenty středních a základních škol. Exkurze přibližují práci soudu a jsou podle mého názoru také často inspirací pro další generace právníků a soudců. Vzdělávací aktivity patří mezi neméně důležitou součást naší činnosti a jsem proto rád, že jsme také navázali úzkou spolupráci s Evropským sdružením studentů práv ELSA Brno. Besedy se studenty právnické fakulty jsou významným prostředkem k budování lepšího porozumění mezi akademickou sférou a justicí.

Petr Angyalossy

20 LET JSME SOUČÁSTÍ EVROPSKÉ JUSTICE

V květnu jsme si připomenuli kulaté výročí dvaceti let od vstupu České republiky do Evropské unie. Jedná se o významné jubileum, neboť rozšíření Unie o postkomunistické země bylo v takových případech možné vnímat jako restart demokracie. Společná evropská spolupráce a respektování zásad právního státu jsou hodnoty aktuální dnes, více než kdy jindy.

Ať už to je či není na první pohled patrné, členství v Unii se nás každodenně dotýká a ovlivňuje mnoho aspektů našeho běžného života. Významným prostředkem tohoto působení je evropské právo, které může plynout z tvůrčí práce unijních zákonodárných i soudních institucí. Unijní právní předpisy umožňují ať už přímo či zprostředkovaně ovlivňovat, sjednocovat a usměrňovat oblasti, které jsou součástí společných politik. Unijní právo je součástí českého právního řádu, stejně tak jako čeští zástupci jsou součástí procesu tvorby práva unijního.

Přijímání právních norem Evropské unie jsme mohli vnímat subjektivně o to více, že náš právní řád před třiceti lety procházel relativně rychlými a skokovými změnami sám o sobě – a v relativně krátké době bylo třeba vnímat rovněž perspektivu a pohledy evropského práva.

Co ale může být pro právníky „komplikací“, může usnadňovat život ostatním. Jedním z mnoha příkladů je možnost volně překračovat hranice členských států v rámci Schengenského prostoru, čehož využívají občané EU nejen na dovolené nebo služební cestě, ale i v případě každodenního dojíždění za prací. V rámci společných unijních politik bychom takových příkladů našli bezpočet.

Jiné zase nemusí být pro běžného občana tak známé, ale z právního pohledu jsou neméně zajímavé. Mezi příklady, kde se rozhodnutí našeho Nejvyššího soudu protulo s bohatou rozhodovací praxí Soudního dvora, můžeme připomenout otázku náhrady cestujícím v případě, že je jim odepřena možnost nástupu na palubu letadla, např. kvůli stávce leteckého personálu (rozsudek ze dne 24. 6. 2021, sp. zn.: 25 Cdo 1271/2021).

Dvacet let je již relativně dlouhá doba. Nejmladší generace nepamatuje dobu, kdy unijní právo nezasahovalo do českého právního řádu, a berou je tak jako samozřejmost.

Avšak zvláště dnes, kdy evropské státy vnímají zvýšenou potřebu se semknout, je třeba si připomínat, že ne vše je samozřejmostí. Je proto dobré se zamyslet nad tím, co se za oněch dvacet let změnilo, posunulo, či na čem je třeba dále společně pracovat nejen v justici.

Monika Němcová a Jan Bena

DELEGACE NEJVYŠŠÍHO SOUDU RUMUNSKA SE PŘI NÁVŠTĚVĚ BRNA SETKALA SE ZÁSTUPCI ČESKÉ JUSTICE

Delegace rumunského Nejvyššího soudu zavítala do Brna 16. 4. 2024.

V dubnu letošního roku měl Nejvyšší soud možnost přivítat delegaci z Rumunského Nejvyššího soudu, která nabídla vzájemnou výměnu informací, zajímavých podnětů a v neposlední řadě další posílení vztahů mezi představiteli obou evropských vrcholných soudních institucí.

Z rumunské strany se návštěvy zúčastnila předsedkyně Nejvyššího soudu Corina-Alina Corbu, místopředsedkyně Mariana Constantinescu a soudce Ilie Lulian Dragomir. V Brně se setkali nejen se zástupci Nejvyššího soudu, ale i Nejvyššího státního zastupitelství. Zástupci Rumunska i Česka si tak mohli udělat cenný a praktický obrázek o fungování soudních systémů v oblasti civilního i trestního práva.

Za český Nejvyšší soud delegaci přivítali dne 16. 4. 2024 předseda Petr Angyalossy, předseda trestního kolegia František Púry, předseda soudcovské rady Lubomír Ptáček, ředitel kanceláře předsedy Aleš Pavel, vedoucí oddělení analytiky a srovnávacího práva Lívía Ivánková, poradkyně oddělení analytiky a srovnávacího práva Anna Čermáková, tisková mluvčí Gabriela Tomíčková a referent pro vnější vztahy a protokol Jan Kovář.

Bohaté pracovní jednání neopomnělo řadu zajímavých oblastí. Kromě fungování jednotlivých soudních systémů byla debata vedena i o efektivitě soudního rozhodování, pokrocích v oblasti digitalizace v justici či problémech, které zástupci obou soudních systémů v současnosti řeší. Účastníci tak byli obohaceni nejen o faktické poznatky, jež mohou pomoci k lepšímu společnému pochopení při vzájemné spolupráci, jako jsou institucionální vztahy v jednotlivých soudních systémech, ale rovněž neocenitelný vhled do specifického národního kontextu.

Bylo například zajímavé sledovat, jak problémy spojené s nedávnou pandemií vedly v Rumunsku k rozvoji digitalizace v justici včetně vytvoření elektronického spisu, do něhož mohou účastníci rovněž online nahlížet. Tento jev jsme v našem soudnictvím nezaznamenali. Na druhou stranu jsme na tom výrazně lépe v oblasti statistik vyřizování nápadu a rychlosti soudního řízení. Ve vzájemném dialogu tak měl každý ze států co z vlastní zkušenosti nabídnout k obohacení té druhé strany.

Mezi oběma soudy probíhají pravidelné kontakty v rámci Sítě předsedů Nejvyšších soudů členských států Evropské unie.

Předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy s předsedkyní Nejvyššího soudu Rumunska Corinou-Alinou Corbu.

Návštěva představovala další ze způsobů, jak zlepšovat vzájemné porozumění mezi vrcholnými soudními institucemi členských států Evropské unie. Mezi oběma soudy jinak probíhají pravidelné kontakty v rámci Sítě předsedů Nejvyšších soudů členských států Evropské unie, ale rovněž tato dvoustranná jednání mezi jednotlivými soudy mají své nezastupitelné místo, neboť poskytují větší prostor pro diskusi témat, jež nás zajímají právě ve vzájemném kontextu těchto dvou aktérů.

Jan Bena

ROZHOVOR

Petr Šuk

Místopředseda Nejvyššího soudu

„Současný stav již ohrožuje samotné fungování soudů, což si žádný demokratický stát nemůže dovolit.“

Na jaře tohoto roku vyhlásily justiční odbory stávkovou pohotovost, která vyústila ve výstražnou stávku za platy justiční administrativy. Připojili se i zaměstnanci Nejvyššího soudu, které podpořilo samotné vedení a soudci. Ostatně místopředseda Nejvyššího soudu Petr Šuk je ve snaze o zvyšování platů dlouhodobě aktivní. Na následujících stránkách s ním přinášíme rozhovor na toto téma.

Podhodnocené platy v justici jsou dlouholetým tématem, na které upozorňoval již Váš předchůdce doktor Roman Fiala. Po Vašem jmenování do funkce jste pomyslnou štafetu převzal Vy. Proč je podle Vás dlouhodobě problém najít v rozpočtu peníze pro justiční administrativu?

Základním problémem je již samotný způsob, jak se sestavuje rozpočet justice. Vláda vnímá justici nesprávně jako jeden z mnoha „svých“ resortů, jemuž přiděluje prostředky. Obdobně k tomu žel přistupuje i Poslanecká sněmovna. V důsledku tohoto pokřiveného vnímání se soudnictví jako jediná ze tří mocí ve státě nijak nepodílí na tvorbě svého rozpočtu. Ten se připravuje ve stylu „mnichovské dohody“, o nás bez nás. Výsledkem je dlouhodobé podfinancování soudů, které se projevuje mimo jiné právě na platech justičních zaměstnanců.

Bohužel justice při snaze o nápravu v uplynulých dekadách tak trochu zaspala. Spíše než oněch pověstných „za pět minut dvanáct“ je „pět minut po dvanácté“. Současný stav již ohrožuje samotné fungování soudů, což si žádný demokratický stát nemůže dovolit.

Již mnohokrát byly v médiích zmíněny nízké nástupní platy např. zapisovatele, často na úrovni minimální mzdy, případně je ještě nutné základní plat ze strany soudu „dorovnávat“ do zaručené mzdy. Nebo desetitisícový rozdíl v průměrných měsíčních platech justiční administrativy oproti průměrným platům veřejné správy, kdy ministerstvo financí nakonec souhlasilo s nárůstem o polovinu této částky, a to do roku 2025. Stále platí tato dohoda?

Popisovat zde tragické platy většiny justičních zaměstnanců by bylo nošením sov do Athén. Jakkoliv jsou samotné tarify zcela špatně nastaveny a bude muset dojít k jejich změně, základním problémem je nedostatečný objem prostředků na platy. Protože, zjednodušeně řečeno, bude-li objem prostředků dostatečný, jsme schopni zaměstnancům vyplácet slušné platy i při špatně nastavených tabulkách. Proto jsme se při jednáních s ministrem financí soustředili na objem prostředků, které soudy dostávají na platy.

Dohoda o zvýšení tohoto objemu na úroveň průměrného rozpočtovaného platu ve státním sektoru, bez započtení ozbrojených složek a školství, je jen prvním krokem, v danou chvíli nejlepším možným kompromisem, který však zdaleka nestačí k dosažení nápravy. Vláda tuto dohodu plní, nicméně další přijaté kroky její pozitivní efekt téměř vynulovaly.

Mezi zaměstnanci justice panuje v tuto chvíli určitá deziluze, která se týká zvyšování nejen nominální, ale i reálné mzdy. Sice zaměstnanci dostali částečně přidáno, ale naopak přišli o odměny či některé benefity, k tomu všemu můžeme přičíst inflaci. Možná je moje otázka předčasná, když ještě není splněna výše uvedená dohoda, ale je ministerstvo otevřeno i dalšímu navyšování platů než dle dohody z roku 2023?

Já se této deziluzi vůbec nedivím. Bohužel současně se zvýšením rozpočtované částky na zaměstnance došlo i v justici, stejně jako ve většině ostatních státních sektorech, ke snížení objemu prostředků na platy o 2 %. Vláda tak druhou rukou vzala část toho, co první rukou dala. Současně došlo ke snížení FKSP o 50 %, a ke změně vyplácení náhrady platu v prvních 14 dnech nemoci. Oproti minulým letům se tato náhrada vyplácí z prostředků určených na platy, v důsledku čehož se snižuje objem těchto peněz. Proto také na mnoha soudech předsedové mírně zvýšení objemu prostředků na platy nepromítli do nárokových složek platu a místo toho čekají, jak se tyto změny promítnou v celkovém objemu a kolik peněz bude možné zaměstnancům dát alespoň na odměnách.

Kdyby se nám nepodařilo vyjednat, že se rozpočtovaná částka na plat zaměstnance justice postupně zvýší o cca 5.000 Kč, došlo by dokonce k poklesu nominální výše platů, anebo k propouštění zaměstnanců, a to v situaci, kdy jich je již tak nedostatečný počet. Nicméně v situaci, kdy všichni doufali ve viditelné zvyšování svých platů, je to opravdu hodně slabá útěcha.

Ale zpátky k Vaší otázce, k dalšímu významnému zvýšení platů bude muset dojít, jinak se nám soudnictví může zhroutit jako domeček z karet. Tady vycházím z jednoduché úvahy. Stát jako zaměstnavatel musí respektovat vlastní pravidla a za stejnou práci

platit svým zaměstnancům stejnou odměnu. V současné době tomu tak není.

Mohou se naplnit obavy, že zaměstnanci, kteří věřili ve zlepšení jejich finanční situace, začnou v následujícím roce odcházet do jiných sektorů veřejné správy nebo soukromého sektoru?

Samozřejmě mohou. Ono se tak ostatně na řadě soudů již děje. Je hrozně smutné vidět, že odchází či se chystají odejít i lidé, kteří byli v justici řadu let a patří mezi naše klíčové zaměstnance.

Jak by taková situace ovlivnila chod justice? Už nyní se přitom objevují zprávy, že na některých soudech hrozí, že se kvůli nedostatku administrativního personálu „přestane soudit“, případně může být výrazně zpomalen průběh soudního řízení. Hrozí státu, že bude muset následně odškodňovat účastníky za průtahy v řízení, jelikož z objektivních příčin nebude možné „soudit v reálném čase“?

To, co popisujete, je vlastně jen začátek. Postupná paralýza soudů může ohrozit samotnou podstatu demokratického právního státu. Politici si musí uvědomit, že justice představuje „core business“ státu; jde o oblast, bez které se neobejde. Současný nabobtnalý stát nemá – na rozdíl od jiných činností, které provozuje a snaží se je ufinancovat – v případě justice volbu, zda ji bude při omezených zdrojích financovat.

Máte přehled o celkovém počtu zaměstnanců, kteří opustili justici kvůli platovým poměrům? Např. Krajský soud v Ústí nad Labem uvedl 62 zaměstnanců a další soudy Ústeckého kraje dokonce 204 zaměstnanců. To už působí jako poměrně velká čísla oproti celkovému počtu zaměstnanců.

Liší se to soud od soudu. Na některých soudech se každoročně vymění až čtvrtina zaměstnanců. Vůbec nechápu, jak jsou jejich předsedové a ředitelé správy schopni takový provoz racionálně řídit.

Vedle počtu lidí, kteří odcházejí, nás ohrožuje i snižující se schopnost zaměstnávat nové. Kdo do těchto poměrů bude ochoten nastoupit?

Snaha o zlepšení situace a vyjednávání ze strany justice je patrná. Jak vlastně probíhá v současnosti jednání s ministerstvem, resp. s vládou?

Z mého pohledu je mimořádně důležité, aby se justice sama začala podílet na tvorbě svého rozpočtu. Abychom jen jako diváci nesledovali, jak se na našem rozpočtu dohodnou dva reprezentanti výkonné moci, ministr spravedlnosti a ministr financí, respektive jejich úředníci, a zda jim tuto dohodu následně odsouhlasí vláda a Poslanecká sněmovna. Výsledek tohoto pomýleného procesu je každoročně stejný. Justici se přidělí zcela nedostatečné prostředky a v průběhu roku probíhají opakovaná jednání o dodatečném

Místopředseda Nejvyššího soudu je aktivní v jednání o platech v justici.

zvýšení rozpočtu z vládní rozpočtové rezervy. A mezitím soudy nejsou s to plnit ani své základní závazky, dluží advokátům, znalcům či tlumočnickům. A další rok se opakuje stejná absurdita. Takto přeci nelze spravovat soudní moc.

Celý problém je vlastně mnohem hlubší. Česká republika postrádá jakoukoliv dlouhodobou koncepci fungování a rozvoje soudnictví. Vše běží samospádem, žijeme z roku na rok, díry záplatujeme a doufáme, že další rok nějak přečkáme. Ještě donedávna tu nebyl nikdo, kdo by se reálně zabýval koncepčními a strategickými otázkami. Je jasné, že takto nelze dále pokračovat.

Když to shrnu, justice se musí etablovat jako rovnocenný partner moci výkonné i zákonodárné a podílet se jak na tvorbě svého rozpočtu, tak na svém dalším rozvoji.

Kromě otázky platů, posunula se debata o personálním auditu? Plánují se nějaké změny ve struktuře či náplni práce zaměstnanců?

Tzv. personální audit, který v současné době probíhá, považuji za velmi důležitý krok pro další fungování justice. Podaří-li

se jej provést správně, získáme poprvé nástroj, který nám pomůže lépe určit personální a materiální potřeby soudů. Tedy kolik a jakých lidí soudy potřebují, aby mohly efektivně a kvalitně plnit své poslání. Případně jaké kroky by přinesly lepší a efektivnější využití materiálních a lidských zdrojů. Současně získáme přiměřeně objektivní podklad pro další jednání o rozpočtu justice, počtu soudců a zaměstnanců a jejich struktuře.

Zmíním – jen jako příklad – dva body, které jsou nabíledni. Za prvé, jestliže zákonodárce určí, že se noví soudci budou vybírat primárně z řad tzv. justičních kandidátů, musí justice dostat tabulková místa a peníze na tyto nově vytvořené pozice. To se přes veškeré sliby nestalo. A za druhé, chceme-li soudcům umožnit soustředit se vskutku na samotnou soudcovskou činnost, musíme nejen přijmout mnohem více asistentů na soudy prvního i druhého stupně, ale také zavést pozici tzv. seniorního asistenta. Tedy člověka s praxí, po justiční či jiné odborné zkoušce, jehož kompetence by byly širší než v případě „běžného“ asistenta a pro kterého by byla tato pozice celoživotním a tedy také velmi slušně placeným

povoláním. Jen tak dokážeme stabilizovat střední odborný personál a zajistit efektivní a kvalitní výkon soudnictví. A také, jak věřím, mírně snížit počty soudců.

Už v loňském roce došlo na stávkovou pohotovost a v letošním roce se situace opakuje dokonce už i s výstražnou stávkou. Jak probíhá kromě jednání s ministerstvem také jednání s Odborovým svazem justice?

To je otázka na kolegy z odborového svazu, popř. z ministerstva. Já se jednání o platech zaměstnanců účastním v trochu netypické pozici zaměstnavatele, který se snaží zajistit dodatečné prostředky na zvýšení platů našich zaměstnanců. Mým úkolem je udělat maximum pro to, aby soudy dále plnily své poslání, což se bez peněz samozřejmě nedá. Vyšší aktivitu samotných zaměstnanců vítám a – jak už jsem opakovaně v různých rozhovorech říkal – držím jim palce, aby ve svých jednáních s ministerstvem byli úspěšní.

V jednom z rozhovorů jste uvedl, že „justice dělá za málo peněz hodně muziky“. Nedostatek financí není jen v oblasti platů, ale také například v IT. Dlouhou dobu se mluví o elektronizaci justice, avšak na takovou investici nejsou dostatečné finanční prostředky. Přestože na české soudnictví jde z rozpočtu pouze 0,3 % HDP, byla by elektronizace jednou z vhodnějších možností, jak snížit z dlouhodobého hlediska náklady na chod justice?

Začnu odzadu. Já si vůbec nemyslím, že je na místě uvažovat o nějakém snižování nákladů na justici. Naopak, do justice musí začít proudit více peněz. Úkolem soudů je podle Ústavy poskytovat ochranu právům a rozhodovat o vině a trestu za trestné činy. To není nějaká nízkonákladová činnost. Nic takového jako levná a současně kvalitní justice neexistuje.

Elektronizace justice je typickou ukázkou chybějící strategie a koncepce, stejně jako chybějících peněz. Mluví se o ní přes čtvrt století, ale přes určité pokroky – na rozdíl do doby, kdy jsem přišel do justice, už nepíšeme na psacích strojích – jsme víceméně na začátku. Tak trochu přešlapujeme, látáme díry a zoufale (a dlužno dodat, že zatím neúspěšně) se snažíme dohánět „svět tam venku“. Stačí se jen podívat na naše systémy, které stojí na nástrojích z devadesátých let a které v současné době působí jako koňský povoz na závodním okruhu F1. Samozřejmě se i justice bude muset přizpůsobit 21. století, tzn. ke skutečné elektronizaci bude muset dojít. K čemuž jsou poněkud nepřekvapivě zapotřebí kvalifikovaní lidé, koncepce a peníze. Snad se nám nyní objevuje světlo na konci tunelu v podobě projektu elektronického spisu a (konečně vytvářené) koncepční architektury celé elektronizace.

I když mám spolu s Terry Pratchettem trochu obavy, aby se z toho světýlka na konci tunelu nevyklubal plamenomet.

Jsou podle Vás dostatečné možnosti prezentace významných rozhodnutí? Např. nejvyšší soudy svá rozhodnutí již léta zveřejňují na webových stránkách, vydávají sbírky, ale bylo by dobré se v době digitálních technologií podívat i po dalších možnostech?

Tohle je téma na samostatný rozhovor. Velký problém totiž představuje již jen samotné množství rozhodnutí, které vrcholné soudy vydávají. Nepříliš přehledný způsob, jak je předestíráme veřejnosti, včetně téměř nefunkčního vyhledávače, je pak jen dalším střípkem do mozaiky.

Řeknu k tomu jen jednu poznámku. Podaří-li se nám letos rozjet nové webové stránky Nejvyššího soudu, spustíme i již dlouho plánovaný projekt tematicky tříděné judikatury Nejvyššího soudu. Je to jedna z věcí, kterou jsem slíboval při svém nástupu do funkce a kterou se zatím, z více důvodů, nepodařilo realizovat. Nová databáze a nový vyhledávač budou muset samozřejmě následovat, ale opět jsme u peněz, které to bude vyžadovat.

Děkuji Vám za rozhovor.

Ptala se Monika Němcová

ROZHOVOR

Hana Polášková Wincorová

Soudkyně občanskoprávního
a obchodního kolegia

- Vystudovala Právnickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci.
- Státní rigorózní zkoušku složila na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.
- Soudkyní je od roku 2010, kdy byla jmenována předsedkyní senátu Okresního soudu v Olomouci.
- Soudkyní občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu je od roku 2024.

Od 1. dubna jste soudkyní Nejvyššího soudu. Je pro Vás trvalé přeložení k civilnímu kolegiu Nejvyššího soudu právě tím, čeho jste chtěla jako soudkyně dosáhnout?

Abych byla upřímná, tak do okamžiku, než mi byla navrhnutá možnost stáže na Nejvyšším soudě, mě tato možnost nenapadla. Nicméně, jakmile jsem se rozhodla tuto nabídku využít, tak jsem samozřejmě chtěla uspět, neboť jsem zjistila, že mě problematika odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem veřejné moci opravdu baví a vyhovuje mi i způsob práce soudce Nejvyššího soudu, řešení složitějších právních otázek a možnost jejich diskutování se zkušenějšími kolegy, což mě v mé práci posouvá dál.

Jste nyní soudkyní soudního oddělení 30, jaká je Vaše specializace?

Jak už je patrné z mé odpovědi na předchozí otázku, moje současná specializace je problematika odpovědnosti za škodu způsobenou výkonem veřejné moci. Ačkoliv jsem na Nejvyšší soud nepřišla z Městského soudu v Praze, kde se soudci s touto problematikou potkávají mnohem častěji, i v mé soudní praxi jsem několik

takových případů řešila, ale zejména jsem se takových sporům věnovala v době své advokátní praxe, takže mě možnost věnovat se této specializaci na Nejvyšším soudě oslovila a postupem času jsem zjistila, že se jedná o velmi pestrou a zajímavou soudní agendu, v rámci níž je třeba zabývat se výkladem řady různorodých právních předpisů.

Už před svým trvalým přeložením k Nejvyššímu soudu jste zde působila dva roky na stáži, bylo to ve stejném senátním oddělení, kde rozhodujete nyní?

Pouze částečně. V soudním oddělení 30 jsem působila kontinuálně od svého dočasného přidělení k Nejvyššímu soudu, nicméně s ohledem na pravidla pro případné trvalé přeložení bylo třeba absolvovat stáž i v dalším soudním oddělení. Vedení Nejvyššího soudu mi tudíž vybralo soudní oddělení 23 věnující se závazkové agendě, což mě velmi potěšilo, neboť závazkovým sporům jsem se věnovala jak na Okresním soudě v Olomouci, tak v odvolacím senátu Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci. V soudním oddělení 23 jsem působila od července 2023 do mého trvalého

SÁL FRANTIŠKA VÁŽNÉHO

Od 1. 4. 2024 je Hana Polášková Wincorová novou posilou Nejvyššího soudu.

přeložení k Nejvyššímu soudu spolu s pokračujícím působením v soudním oddělení 30 a myslím, že bylo velmi přínosné zjistit, jak funguje jiné soudní oddělení a jak jiní kolegové přistupují k řešení procesních otázek dovolacího řízení společných pro všechna civilní soudní oddělení. Rovněž jsem přivítala možnost opět se věnovat závazkovému právu a blíže nahlédnout do způsobu, jakým Nejvyšší soud přistupuje k výkladu nového občanského zákoníku.

Soudkyně je na Nejvyšším soudu mnohem méně než soudců. Hlavním důvodem je často dilema související s dojížděním do Brna. Bylo to i pro Vás těžké rozhodnutí?

Samozřejmě jsem vše nejprve probrala s manželem a jeho rodiči, kteří nám se synem hodně pomáhají. Jakmile souhlasili s tím, abych práci v Brně zkusila, tak už to těžké rozhodnutí nebylo, neboť jsem věděla, že Nejvyšší soud umožňuje část týdne pracovat z domu. To jsem si vyzkoušela již na krajském soudu v době lockdownů a tento způsob práce mi vyhovoval. Navíc na rozdíl od kolegyně, které do Brna dojíždějí z mnohem větší dálky a musí tedy v Brně zůstat i přes noc, já mohu denně jezdit zpět do Olomouce a večery trávit s rodinou.

Jaký byl Váš profesní vzor?

Myslím, že jsem žádný konkrétní profesní vzor neměla. Na právnickou fakultu jsem šla ovlivněná různými detektivními seriály a chtěla jsem být advokátem, ale postupem času jsem zjistila, že mi tato práce úplně nevyhovuje. Poté, co jsem pak byla jmenována soudkyní, snažila jsem se vždy svá rozhodnutí řádně promyslet, být na soudní jednání připravená, orientovat se jak ve skutkových, tak právních aspektech řešených případů, svá rozhodnutí řádně odůvodnit a rozhodovat v obdobných věcech konzistentně.

Působila jste jako advokátka, v čem byla tato praxe přínosná pro budoucí povolání soudkyně?

Domnívám se, že je důležité nebýt jen „soudní květinka“ a mít zkušenosti i z jiných právních profesí. Díky působení v advokacii jsem získala lepší představu o způsobu práce advokáta. Naučila jsem se lépe komunikovat s účastníky řízení a vysvětlit i neprávnickům právní závěry pro ně pochopitelným způsobem. Postupem času jsem zjistila, že mi práce soudkyně vyhovuje mnohem více, neboť pracovní mě vždy nejvíc naplňovalo řešení

právních problémů a výklad práva. Práce advokáta je však alespoň z poloviny podnikáním, pro které vlohy nemám. Navíc na rozdíl od generální praxe, kterou jsem v advokacii vykonávala, je práce soudce více specializovaná a mám tudíž možnost se řešené agendě věnovat mnohem podrobněji.

Vzpomínáte si na úplně první věc, kterou jste jako soudkyně rozhodovala?

Konkrétně si na svůj první případ nepamatuji, ale jako většina začínajících soudců, kteří na začátek dostanou určité množství spisů (já jsem na začátku přebrala senát po kolegyni, která odcházela na mateřskou dovolenou), jsem si pochopitelně nejprve nařídila jednání v jednodušších věcech, abych se v práci soudce a vedení ústních jednání lépe zorientovala. Moje první věcné rozhodnutí tedy bylo v nějakém řízení o rozvod manželství. Nicméně ani těm komplikovanějším spisům člověk neuteče, takže postupně se dostalo i na právně či skutkově složité kauzy.

Která svá rozhodnutí pokládáte za zásadní, jsou taková, která Vás významně ovlivnila?

To je těžké říct, protože každý spor je jiný a těch, které mě profesně obohatily, ať již z pohledu výkladu a použití procesního nebo hmotného práva, bylo více. Pokud ale jde o moje působení na Nejvyšším soudě, tak bych za pro mě zásadnější rozhodnutí považovala rozhodnutí ve věci odpovědnosti státu za plošné zveřejňování údajů o majetku, příjmech a závazcích komunálních politiků podle tehdy platného a účinného zákona o střetu zájmů,

Na dovolené v Londýně.

Hana Polášková Wincorová na Eiffelově věži v Paříži.

kteří bylo následně Ústavním soudem shledáno jako protiústavní. Jednalo se o jeden z prvních rozsudků, jenž jsem na Nejvyšším soudě zpracovávala, a o otázku v praxi dovolacího soudu dosud neřešenou. V této věci bylo třeba se vypořádat s časovou působností závěru derogačního nálezu Ústavního soudu o protiústavnosti části právního předpisu a odpovědět na otázku, jaký vliv mají tyto závěry Ústavního soudu na posouzení správnosti postupu orgánů veřejné moci v době nejen před vydáním tohoto nálezu, ale i v období mezi jeho publikací a nabytím vykonatelnosti. Jednalo se totiž pro mě o zcela novou a zajímavou problematiku, kterou jsem se neměla dříve možnost zabývat.

Prozradíte nám i Vaše koníčky? Jak relaxujete?

Když jsem se měla rozhodnout, jakou vysokou školu budu studovat, zvažovala jsem kromě studia práva i studium historie a klasické filologie, protože oba obory mě velmi přitahovaly. Nakonec jsem se rozhodla studovat práva a historii si ponechat jako koníček, a tak je tomu až dosud. Během studia, a i chvíli po něm, jsem prázdniny a dovolenou trávila jako průvodce na několika hradech a zámcích, kde jsem potkala i svého manžela a řadu svých přátel, takže jsem lidmi zajímavějšími se o historii v různých formách obklopena stále. Ráda navštěvuji historické památky, muzea a akce na historii zaměřené. Zajímám se zejména o historii odívání. Nejvíce tedy relaxuji tímto způsobem, ale díky synovi podnikáme i další (například sportovní) aktivity.

Děkuji Vám za rozhovor.

Ptala se Gabriela Tomíčková

DELEGACE SOUDNÍHO DVORA EVROPSKÉ UNIE SE SETKALA SE ZÁSTUPCI VRCHOLNÝCH SOUDŮ ČESKÉ REPUBLIKY PŘI PŘÍLEŽITOSTI POŘÁDÁNÍ ODBORNÉHO KOLOKVIA.

Kolokvium bylo pořádáno u příležitosti návštěvy delegace Soudního dvora EU, mezi významnými hosty byl i předseda Soudního dvora Koen Lenaerts.

Dvacet let od vstupu do Evropské unie jsme si mohli připomenout vícero způsobů. Jedním z těch nejzajímavějších byla návštěva delegace předsedy Soudního dvora Koen Lenaertse, soudkyně Soudního dvora Sacha Prechal a soudce Eugene Regana v České republice. Zde se s nimi mohli setkat zástupci českých vrcholných soudů mimo jiné v rámci odborného kolokvia, které v brněnském sídle Ústavního soudu pořádaly společně Soudní dvůr EU, Ústavní soud, Nejvyšší soud a Nejvyšší správní soud.

Kolokvium, na kterém zazněla z úst řečníků řada velice podnětných příspěvků, se zaměřilo na téma evropských základních hodnot v rozhodování vnitrostátních soudů a vnitrostátních základních práv a hodnot v rozhodování Soudního dvora EU.

Toto téma akce samo o sobě nabízelo řadu dílčích otázek, na něž se mohli řečníci zaměřit, a jejich pestré složení a rozličné důrazy na specifické aspekty vztahů i potenciálního napětí mezi hodnotami národními a unijními, soudy vnitrostátními i Soudním dvorem, zaručilo, že skutečně zazněla řada podnětů, myšlenek a názorů, které toto jedinečné setkání obohatily.

Úvodních poznámek se zhostila čtveřice řečníků, mezi nimiž nechyběl již jmenovaný předseda Soudního dvora a dále předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy, předseda Nejvyššího správního soudu Karel Šimka či místopředsedkyně Ústavního soudu Kateřina Ronovská.

V rámci následného kulatého stolu, jehož moderování se zhostil vládní zmocněnec pro zastupování České republiky před Soudním dvorem EU Martin Smolek, vystoupila soudkyně Soudního dvora Sacha Prechal, soudce Ústavního soudu Zdeněk Kühn, soudce Nejvyššího soudu Pavel Šimon a soudce Nejvyššího správního soudu Michal Bobek. Každý z nich nabídl vlastní neotřelý pohled na určitou výšeč problematiky vztahu národních a unijních hodnot či jejich povahy.

Zdravici přednesl předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy.

Kolokvium se konalo v budově Ústavního soudu, který byl jednou z pořadajících institucí.

Závěrečné slovo slavnostního kolokvia se ujal také místopředseda Nejvyššího soudu Petr Šuk.

Kolokvia se zúčastnil předseda senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu Pavel Simon.

Všichni účastníci kolokvia neopomněli připomenout význam základních hodnot, které jsou zakotveny v zakládacích smlouvách Evropské unie, význam vnitrostátní rozhodovací praxe pro rozvíjení aplikace evropských hodnot i evropského práva jako takového, ale ani zajímavé historické souvislosti a paralely vývoje hodnot v naší právní kultuře spolu s kritickým zhodnocením aktuálního vývoje a trendů.

Závěrečného slova slavnostního kolokvia se ujali soudce Soudního dvora Eugene Regan, místopředseda Ústavního soudu Vojtěch Šimíček, místopředsedkyně Nejvyššího správního soudu Barbara Pořízková a místopředseda Nejvyššího soudu Petr Šuk.

Kromě odborného přínosu a výměny cenných podnětů a náhledů na zajímavou oblast tato akce přinesla rovněž neocenitelnou možnost výjimečného osobního setkání a diskuze mezi zástupci rozličných soudních institucí, zejména Soudního dvora a českých vrcholných soudů – řada z nich byla rovněž členy auditoria a mohli se do diskuze zapojit. Pokud se jedná o oslavu výročí dvaceti let našeho členství v Evropské unii v justičním kontextu, kolokvium přineslo nepochybně důstojné připomenutí tohoto milníku s hlubokým vhladem a reflexí využitelnou i do budoucna.

ROZHOVOR

Michael Kincl**Asistent soudce na trestním kolegiu**

- Vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně.
- Funkci asistenta Nejvyššího soudu vykonává od roku 2002.
- Nyní působí jako asistent soudce trestního kolegia Jana Engelmana.

Pane doktore, v době, kdy jste začal vykonávat funkci asistenta soudce, byli asistenti u Nejvyššího soudu celkem novinkou. Jaké byly tyto začátky?

Na své začátky u Nejvyššího soudu si pamatuji poměrně přesně. Bylo to v dubnu 2002. Shromáždili jsme se ráno na personálním oddělení. S velkou úlevou jsem zjistil, že řada mých nových kolegů se mnou studovala právnickou fakultu. Po přivítání nám paní Pazderová sdělila, kde budeme mít kanceláře. Mě s dalšími 5 kolegy posadili do kanceláře č. 32, což bylo místo bývalé kantýny. Musím říct, že na kolegy jsem měl ve všech svých působitích poměrně štěstí, takže jsme spolu výborně vycházeli, a to i zde. Na začátky u Nejvyššího soudu tak vzpomínám velmi rád, navíc jsem byl o 22 let mladší.

Nyní už jsou asistenti zaběhnutou praxí s přesně určenou náplní práce. Mohl jste si v začátcích svého asistentování tak trochu formovat náplň práce?

Náplň práce byla obdobná jako nyní. Je pravdou, že v dané době bylo třeba celý systém nastavit. Šlo to ovšem poměrně rychle, a to i u mých kolegů. V rámci předchozích působišť jsem vedl různé druhy správního řízení, takže jsem věděl, že bude třeba realizovat určité úkony, než bude moci být příslušné podání projednáno

(např. ověřeno, zda vše bylo podáno ve lhůtě apod.). Pamatuji si, že jsem se se svým nadřízeným, kterým byl tehdy doktor Petr Hrachovec, sešel poměrně brzy a vyjasnili jsme si, co po mně bude požadovat. Vše se samozřejmě v průběhu upravovalo s ohledem na konkrétní situaci a potřebu dané věci.

Jak podle Vás může absolvent nebo i ještě student zvýšit svoje šance na to být vybrán na pozici asistenta soudce?

Rozhodně není na škodu, pokud prokáže co největší znalosti. Doktor Hrachovec vždy s úsměvem říkal, že práce u Nejvyššího soudu nese výrazné rysy vědecké práce. Tím chtěl říct, že v rámci rozhodovací činnosti je třeba mnohdy řešit otázky značně odborné, zasahující do různých odvětví práva a nejen nich. Pak je určitě dobré se o práci asistenta soudce Nejvyššího soudu zajímat již v průběhu studia, pokud je mi známo, je zde možno realizovat studentskou praxi atd.

Ve své funkci jste od roku 2002, tedy už 22 let, jak jste sám uvedl. Jak se práce asistentů za ty roky změnila?

Řekl bych, že náplň práce asistenta je stále velmi podobná. Vždy samozřejmě záleží na konkrétním soudci (soudkyni), jak systém spolupráce s asistentem nastaví. V průběhu doby samozřejmě

přibýlo množství administrativy, což je průvodním jevem v celé společnosti.

Co vám na pozici asistenta připadalo lepší před rokem 2010? A co naopak nyní?

Předně musím říct, že jsem měl štěstí na nadřízené a kolegy, včetně kolegyně a kolegů z administrativy. Takže z hlediska osobních vztahů hodnotím celou dobu svého působení jako výbornou. Významnou změnou však bylo zprovoznění nové budovy a výrazné zlepšení pracovních podmínek pro asistenty. Již jsem zmínil své působení v kanceláři č. 32. Tam nás původně sedělo 6. Velkou výhodou bylo, že tato kancelář disponovala poměrně velkou kuchyňkou. Zhruba 2 roky před zprovozněním nové budovy však tato kuchyňka byla zrušena a do nově vzniklé místnosti byly posazeny další 2 kolegyně, takže nás v tomto prostoru působilo 8. Řada mladších kolegů toto nepamatuje, my jsme tyto „velkokapacitní“ kanceláře s nadsázkou označovali za „autobus“. Musím však dodat, že toto považuji za výbornou a obohacující životní zkušenost, neboť jsme se museli naučit fungovat tak, abychom nerušili své kolegy při práci. Člověk tak musel prokázat výraznou adaptabilitu a sociální inteligenci,

což se hodí do dalšího života, a to nejen pracovního.

Na začátku jste působil jako asistent doktora Hrachovce, který byl v senátu specializujícím se i na stížnosti pro porušení zákona. Nyní jste u doktora Engelmanna se stejnou specializací. Je přesto v něčem Vaše práce rozdílná?

Jen pro úplnost doplním, že senáty obou zmíněných soudců projednávaly a projednávají rovněž dovolání a řeší i další agendu. Já osobně jsem plnil a plním především úkoly v dovolacím řízení. Konkrétně na doktoru Petru Hrachovcovi i doktoru Janu Engelmannovi oceňuji jejich velkou odbornou erudici, nadhled a smysl pro humor (místy černý, což mé povaze naprosto vyhovuje). Jinak náplň práce byla velmi podobná. Musím však dodat, že více než 2 roky jsem rovněž působil na ODAJ pod vedením JUDr. Petry Polišenské. Zde jsem získal naprosto jiný pohled na judikaturu a práci s ní, což mi velmi pomáhá v současné činnosti.

Řekla bych, že každý si na své práci najde něco více či méně zajímavého. Která část asistentské činnosti je pro Vás nejzajímavější? Kdy jste si řekl, že má tato práce opravdu smysl?

Osobně považuji za nejzajímavější posuzování samotného případu a vypracování nástinu příslušného rozhodnutí, včetně práce s judikaturou. To, že má práce u Nejvyššího soudu smysl, si říkám pokaždé, kdy Nejvyšší soud koriguje rozhodnutí soudů nižších stupňů, u kterých se v daném případě domnívám, že nejsou správná. A to není prosím kritika práce zcela jistě záslužné činnosti nižších soudů, pouze při výkonu spravedlnosti, který bude vždy záležitostí lidí, je někdy dobré mít od věci odstup a dívat se na ni s jistým nadhledem, což soudci a soudkyně Nejvyššího soudu nepochybně umí.

Je něco, co by se podle Vás mohlo pro asistenty zlepšit? Ať už co se týká pracovního zázemí nebo náplně práce.

Jako pamětník musím říct, že situace se v mnohém zlepšila. O zlepšení pracovních podmínek ve vztahu k pracovnímu prostoru (nová budova) jsem se zmínil výše. Oceňuji rovněž možnost práce z domova. Ta například v mém případě vede k tomu, že cca 1 až 2 hodiny, které jsem dříve trávil dopravou z práce a do práce, mohu věnovat samotné práci. Jinak myslím, že náplň práce a samotný její výkon je především záležitostí dohody mezi daným soudcem a asistentem. Jen ti vědí, co jim vyhovuje. A domnívám se, že by to tak mělo zůstat i do budoucna.

V poslední době je otázka finančního podhodnocení pracovníků justice zmiňována v médiích. Tato problematika se nevyhýbá ani Nejvyššímu soudu. Bylo ale kromě finančního ohodnocení něco dalšího, co Vás motivovalo pro setrvání na pozici asistenta?

Přiznám se, že problémy s podfinancováním justice jsem zaznamenal již před svým nástupem na Nejvyšší soud v roce 2002. A je vidět, že od té doby se situace příliš nezměnila. Justice přes své silné pravomoci nikdy nebude „silovým“ resortem jako finance či průmysl. Ze svých předchozích zaměstnání vím, že státní rozpočet není nafukovací a resortů je mnoho. Proto oceňuji snahy vedení Nejvyššího soudu o to, aby finanční situace zaměstnanců byla napravena a věřím, že soustavný „tlak“ své ovoce přinese. Pokud jde o to, co mě motivuje k setrvání na pozici asistenta, je to především určitá samostatnost a odbornost dané funkce. Osobně mám rád, když je mi zadán úkol a termín. To mi stačí. S doktorem Engelmanem jsme si vytvořili způsob spolupráce, který nám v tomto ohledu naprosto vyhovuje.

Když se podíváme na věkovou strukturu asistentů u Nejvyššího soudu, jedná se z víc jak poloviny o mladé lidi do 35 let, pro něž může tato pozice být první pracovní zkušeností. Měl byste pro začínající asistenty nějakou radu?

Nevím, zda jsem tou pravou osobou, která má mladším kolegům cokoli radit. Tak snad jen, že já se osobně řídím prastarou zásadou „vím, že nic nevím“. To se mi v praxi mnohokrát osvědčilo. Tato pokora. A pak, že je vhodné maximálně využívat a naučit se výborně pracovat s judikaturou.

Děkuji Vám za rozhovor.

Ptala se Monika Němcová

ROZHOVOR

Milan Šimánek

Asistent soudce na občanskoprávním a obchodním kolegiu

- Vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně.
- Funkci asistenta Nejvyššího soudu vykonává od roku 2015.
- Nyní působí jako asistent soudce občanskoprávního a obchodního kolegia Aleše Zezuly.

Pane magistře, můžete nám prosím popsat, jaká je nyní běžná náplň práce asistentů? Jde vůbec popsat typický den v práci?

Na Vaši otázku je možno odpovědět prostým odkazem na slovo zákona, podle kterého asistent soudce Nejvyššího soudu činí úkony z pověření soudce, jemuž byl přidělen. Odtud a zároveň potud je přímo definována povaha našeho zaměstnání, tj. být pomocnou rukou svého nadřízeného, přičemž je výlučně na jeho uvážení, jakými úkoly bude „svého zaměstnance“ pověřovat. Práce asistenta může záviset i na funkci, kterou nadřízený soudce zastává. Jde-li kupříkladu o asistenty řídících předsedů senátu, jistě bude na jejich bedrech spočívat i práce související např. s přerozdělováním spisů mezi jednotlivé soudce v senátu. Pakliže budete přiřazena k předsedovi kolegia, což byl v letech 2016 až 2019 i můj případ, čeká na Vás zvýšené penzum činností spojených s agendou tomu odpovídající, zvláště co do přípravy jednání kolegia, ale též vytváření podkladů k nejrůznějším vyjádřením, vyřizování odpovědí na všemožné dotazy, či činnosti obecně formální anebo dokonce reprezentativní.

V zásadě u všech asistentů bude totožná činnost přípravná, jde-li o průchod spisu, ověření základních náležitostí a podmínek řízení, včetně kontroly plných mocí, překážek spojených s insolvenčním

řízením, existence osob účastníků či zaplacení soudního poplatku. Mnohé z kontrolních procesů jsou již v této fázi zcela v rukách asistentů. Navazující činností je potom již samotná příprava konceptu rozhodnutí. Úkony jednotlivých asistentů se posléze liší též v dodatečné kontrole spisů a senátem přijatých rozhodnutí, popř. též v kooperaci na procesech zajišťovaných příslušnou soudní kancelář.

Jisté zvláštní postavení zaujímají ještě asistenti soudního oddělení č. 20, mezi které rovněž patřím, a kteří v současné době vyřizují agendu uznávání cizozemských rozhodnutí o rozvodu manželství a o určení či popření rodičovství pro poměry České republiky (tzv. agenda Ncu). Specifičnost činností s tím spojených odpovídá pozici Nejvyššího soudu v řízení jako soudu prvního stupně, a to se všemi důsledky z toho plynoucími. Jde o řízení méně formální a spíše formulářové. Vyřizování všech představitelných dotazů, jakož i příprava konceptů rozhodnutí, je bohužel velmi časově náročná a vyčerpávající. Přitom jde o agendu doplňkovou, jež se ani nepromítá do statistik vykazovaných věcí (a celkové zatížení soudního oddělení tak přímo nereflkuje).

Jak podle Vás může absolvent nebo i ještě student zvýšit svoje šance na to být vybrán jako asistent soudce?

Je třeba si uvědomit, že každé soudní oddělení na občanskoprávním a obchodním kolegiu je specializováno na rozvrhem práce zvláště vymezenou agendu. Hodnotu uchazeče zvyšuje kvalitní magisterská diplomová práce, případně výborné znalosti určitého právního odvětví. Jsou však i jiné možnosti. Znáám kolegy, kteří se účastnili nejrůznějších soutěží a simulovaných soudních jednání, odborných činností či stáží, jichž byli jako porotci či hodnotitelé účastní též soudci Nejvyššího soudu, a kteří posléze zde úspěšně či zajímavě studenty přímo kontaktovali s nabídkou zaměstnání. Nejvyšší soud rovněž poskytuje možnost studentských stáží a v případě, že se student osvědčí, může velmi snadno přejít do zaměstnaneckého poměru. Předpoklad přijetí musí odpovídat též zájmu práci vykonávat za podmínek (zvláště pak platových), které jsou nabízeny. V tomto ohledu mají obrovskou výhodu kolegové, kteří mají v Brně a okolí možnost vlastního bydlení. Bohužel, musí-li asistent ze svého platu odpočítávat ještě náklady na nájemní bydlení, půjde s velkou pravděpodobností vždy o důvod, pro který na asistentské pozici nebude ochoten setrvávat příliš dlouho.

Působil jste jako asistent soudce Nejvyššího soudu nejdříve v senátu specializovaném na exekuce, následně v senátu, který rozhodoval svěřenské fondy, a nyní v senátu zabývajícím se návrhy na uznání cizího rozhodnutí. Která z agend pro Vás byla nejatraktivnější?

Začínal jsem, a v současné době opět pokračuji, v soudním oddělení, jehož agendou je vykonávací řízení, exekuce, popř. řízení o uznání cizích rozhodnutí. Po dva roky jsem však rovněž „hostoval“ v soudním oddělení č. 27, zabývajícím se agendou právnických osob a obchodních korporací.

Pod přímým vlivem svého prvního nadřízeného soudce, pana doktora Kůrky, jsem byl vychován jako procesně zaměřený asistent, což plně koresponduje s rovněž veskrze procesní exekuční agendou. V exekucích je totiž od počátku zřejmé, oč má být usilováno, tj. aby exekuce byla provedena a vymáhané právo, aby bylo uspokojeno a prosazeno. Do takto vymezeného rámce je třeba zakomponovat přinejmenším ještě dvě proměnné, zaprvé ochranu povinného, jež je v současné době možná až příliš zdůrazňována, a zadruhé obecné požadavky spravedlivého procesu. Zároveň jde o právní odvětví dostatečně ustálené, žádná otázka, která se v dovolacím řízení objeví, není posuzována úplně „na zelené louce“, vždy lze nalézt alespoň obecná principiální východiska.

Tím rovněž mohu odpovědět na svoji činnost v soudním oddělení č. 27, zabývá-li se tématy, která jsou v zásadě soustavným předmětem postupného objevování a teoretického bádání. Problematika obchodních korporací je živé odvětví, vycházející z podnikatelských vztahů, byznysu, jednání obchodních partnerů v dynamicky se rozvíjejícím prostředí. Problém lze v zásadě

demonstrovat na snadno představitelném sporu společníků společnosti s ručením omezeným, nacházejícím se ve při o jakási plnění či nároky (opírající se obvykle o dosti sporná jednání či hlasování toho kterého orgánu korporace), jejichž uznání však v okamžiku právního sporu již nepředstavuje otázku významnou, jelikož společnost sama, jakož i její obchodní aktivity, jsou v zásadě konfliktem společníků zlikvidovány. Komu dát vlastně za pravdu, jakou díru v potápějící se lodi jest zacelit, když už je jasné, že se přídí dotýká dna? Nicméně jako procesualista jsem si přeci jen našel oblast pro mě více srozumitelnou, a sice problematiku rejstříkových řízení, tu bych označil za inspirativní i zajímavou.

Po mém návratu do exekučního soudního oddělení jsem byl ihned konfrontován se dvěma zásadními novinkami, a to zaprvé s nově přiřazenou uznávací agendou, která sice z pohledu odbornosti neposkytuje příliš velkou výzvu (aplikace mezinárodního práva či práva obecného je v agendě zastoupena asi z jedné pětiny), nicméně jedná se o činnost přeci jen značně zajímavou, jde-li o kontakt s konkrétními lidmi při řešení jejich nastalých potíží (a to vsuktu různorodých). Zadruhé jde o jistý judikatorní posun v otázce přezkumu exekučního titulu v exekučním řízení. Zde nastal vlivem zásahu Ústavního soudu značný problém, jenž se nyní projevuje v opakované argumentaci většiny osob povinných, že výkon práva, přiznaného pravomocným rozhodnutím, je v zásadním rozporu s demokratickým právním řádem a exekuce je z tohoto důvodu nepřijatelná. S Nejvyšším soudem tomu korespondující mimořádnosti důvodů, pro které lze výkon rozhodnutí odepřít, se tak z pohledu četnosti námitek účastníků stal argument běžný, jenž musí být, a ve většině případů naprosto nadbytečně, podrobován soudnímu přezkumu. Naštěstí v současné době nastává proces jisté racionalizace a věřím, že se nám brzy podaří znovu zřetelně definovat spíše odmítavý prostor ohledně přezkumu již pravomocně přiznaného práva.

Liší se tedy náplň práce i podle toho, ke kterému soudci je asistent přidělen?

Povaha práce nebude příliš odlišná, porovnáme-li návyky soudců v rámci téhož soudního oddělení. Někdy s nadhledem proto uvádím, že v soukromém a procesním právu existuje tolik Nejvyšších soudů, kolik je soudních oddělení. Řečené se projevuje například na podobě soudních rozhodnutí, stylistice a jazykových požadavcích, podrobnosti narační části. V jistém smyslu určující je též okolnost, kolik asistentů působí u téhož soudce, popř. jak mají rozdělené úkoly. Někdy bývá praxe dokonce taková, že je mezi asistenty vybrán tzv. asistent „hlavní“ či „první“, s nímž soudce převážně komunikuje, a který tvoří pomyslnou řídicí jednotku

všem ostatním. V souhrnu lze poznamenat, že vždy bude charakter činnosti nějakým způsobem ovlivněn vykonávanou agendou.

Jaké je pro asistenta ze dne na den změnit zaměření práce z exekučního práva na korporátní, a z korporátního práva na uznávání zahraničních rozhodnutí?

Změna to byla zásadní, jelikož s dosavadní procesualistickou argumentací jsem si při posuzování hmotněprávních nároků rozhádaných podnikatelů prostě nemohl vystačit. Do toho ještě spadl požadavek naprosté obměny jazykové, argumentační i formální stylistiky konceptů rozhodnutí a zcela odlišné koncepci odůvodňování.

Řekla bych, že každý člověk na své práci najde něco více či méně zajímavého. Která část asistentké činnosti je pro Vás nejzajímavější? Kdy jste si řekl, že má tato práce opravdu smysl?

Jde o okamžik, kdy posuzujete otázku dosud nikým před tím neřešenou a s pomocí všech znalostí, které jste v daném oboru nabyli, dokážete vytvořit takový koncept rozhodnutí, který je posléze v zásadě bez dalšího převzat všemi členy soudního oddělení. Několikrát v životě se mi takový úspěch podařil a jde přesně o situaci, kdy si neskromně uvědomíte, že můžete svému oboru něco relevantního nabídnout. A snad i trochu nadneseně, každý, komu alespoň trošku napomohu v uznání cizího rozhodnutí a kdo mi posléze v telefonu sděluje svoji spokojenost s řízením, má pro mě jistý osobní význam.

Je něco, co by se podle Vás mohlo pro asistenty zlepšit? Ať už co se týká pracovního zázemí, tak náplně práce.

Značnou míru spokojenosti můžu vyjádřit v případě prostorů nové budovy, které v porovnání s poměry předešlými poskytují skutečně důstojný a funkční základ pro výkon asistentké činnosti. Před přístavbou asistenti často pracovali v nevyhovující komůrce o pár metrech čtverečních na hlavní budově, v níž se, jako v tanku, tlačili najednou čtyři asistenti. K dokonalému obrazu zmatku snad chyběl jen pes Šarik.

Pro čtenáře, který se rozmýšlí o své budoucí kariéře, uveďte byste, proč se stát zrovna asistentem soudce Nejvyššího soudu?

V justici nelze začít výše, než u nás, tedy Nejvýše (smích). Pro budoucí karierní posun, například směrem k funkci soudce, nemůže být lepší příprava.

Děkuji Vám za rozhovor.

Ptala se Monika Němcová

NEJVYŠŠÍ SOUD NAVÁZAL UŽŠÍ SPOLUPRÁCI S EVROPSKÝM SDRUŽENÍM STUDENTŮ PRÁV ELSA BRNO

Studenti právnické fakulty měli příležitost dozvědět se více o fungování soudního systému.

Spolupráce mezi Nejvyšším soudem a studenty práv je významným krokem k budování lepšího porozumění mezi akademickou sférou a justicí. Podobné iniciativy mohou pomoci posílit vazby mezi teoretickým vzděláním a praktickými dovednostmi potřebnými pro úspěšnou kariéru v oblasti práva a soudnictví. V rámci spolupráce s Evropským sdružením studentů práv ELSA Brno se předseda Nejvyššího soudu Petr Angyalossy zúčastnil semináře „*Nezávislost a nestrannost soudců*“ na půdě Právnické fakulty Masarykovy univerzity. V budově Nejvyššího soudu se zase konala beseda na téma „*Práce v justici a cesta k ní*“. Jednalo se o první z řady setkání, kterými chce Nejvyšší soud blíže spolupracovat se studenty práv a umožnit jim interaktivní diskuzi s představiteli Nejvyššího soudu. Beseda nabídla cenný pohled na fungování soudního systému a inspiraci pro budoucí právníky a soudce.

Gabriela Tomíčková

Petr Angyalossy se zúčastnil semináře „Nezávislost a nestrannost soudců“ na půdě Právnické fakulty Masarykovy univerzity.

V budově Nejvyššího soudu se zase konala beseda na téma „Práce v justici a cesta k ní“.

PŘEZKOUMÁVÁNÍ ROZHODNUTÍ O ODMÍTNUTÍ REGISTRACE POLITICKÉ STRANY ANEB VŠECHNY SOUDNÍ CESTY VEDOU DO BRNA

Budova Nejvyššího soudu, který je vrcholným soudním orgánem pro civilní a trestní soudnictví.

S mírným časovým odstupem se v tomto čísle vracíme k článku „Krátké zamyšlení k zákonnému názvu Nejvyššího soudu“ (viz AEQUITAS č. 1/2023), nad jehož přínosností je žádoucí se zamyslet a vyhodnotit jeho závažnost i dopady do právní praxe.

V citovaném článku byli čtenáři celkem dosti zevrubně seznámeni s tím, že názvem Nejvyššího soudu je Nejvyšší soud a že ne všichni literu zákona zcela dodržují. Laskaví čtenáři se tak nyní mohou plauzibilně ptát, jestli to na článek v respektovaném čtvrtletníku není trochu málo, Antone Pavloviči? Na druhou stranu si již nyní můžeme otevřeně přiznat, že učiněná zjištění jsou pořád výrazně přínosnější než zjištění typu „do Liptákova jsme se dopravili auty a po cestě jsme brali benzín“.

Nyní dospěl čas seznámit čtenáře s tím, co jsme vlastně při přípravě předchozího článku „našli“. Při vyhledávání právních předpisů, v nichž bylo použito označení „Nejvyšší soud České republiky“, se tvořil souhrnný obraz specifických kompetencí Nejvyššího soudu stanovených zvláštními právními předpisy. Naštěstí se tehdy našel člověk – a byl to shodou okolností člověk, který v našem autorském kolektivu, alespoň zpočátku, platil za outsidersa, jemuž byly svěřovány pomocné, neřkuli přímo kopácké práce, který strávil nad právním řádem České republiky řadu hodin, a při tomto studiu jsem nakonec našel ustanovení, že Nejvyššímu soudu („České republiky“) náleží pravomoc přezkoumávat rozhodnutí Ministerstva vnitra o odmítnutí registrace politické strany či hnutí.

Již na první pohled je přitom zřejmé, že se zjevně nejedná ani o civilní ani o trestní věc, nýbrž o otázku obsahově spadající do působnosti správního soudnictví. Buť by se někomu mohlo zdát, že se nejedná o převratné zjištění, ale o dlouhodobý a zákonem předvídaný stav,

s nímž všichni počítají, není tomu tak. Komentář k § 94 soudního řádu správního sice stručně kritizuje nesystémovost rozdělení soudních pravomocí, ale situaci již podrobněji nerozebírá. Horší stav je naopak na webu Ministerstva vnitra, na němž je uvedeno, že „proti rozhodnutí o odmítnutí registrace mohou členové přípravného výboru podat do 30 dnů ... žalobu k Městskému soudu v Praze“. Lze tedy dospět k závěru, že upozornění na aktuální legislativní stav rozhodně nemůže uškodit. Ostatně skutečnost, že v dané otázce nejsou k rozhodnutí příslušné správní soudy, by patrně „na první dobrou“ předpokládalo jen málo právníků.

V případě zákona č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách, tak akademický charakter debaty o názvu Nejvyššího soudu ustupuje do pozadí a jedná se o otázku zásadního právního významu. Uvedený zákon v § 8 odst. 5 uvádí: „Přípravný výbor může do 30 dnů ode dne doručení rozhodnutí o odmítnutí registrace podat u příslušného soudu opravný prostředek. K přezkoumání je příslušný Nejvyšší soud České republiky.“

U citovaného ustanovení je odkazováno na § 250m občanského soudního řádu, který byl ke dni 31. 12. 2002 zrušen. Od 1. 1. 2003 nabyla účinnosti nová úprava správního soudnictví. Jeví se tedy jako pravděpodobné, že racionální zákonodárce při vzniku samostatného správního soudnictví poněkud neracionálně opomenul přenést všechny pravomoci v oblasti správního soudnictví na nově vzniklý Nejvyšší správní soud, případně do obecné příslušnosti správních senátů na krajských soudech. Přitom není zřejmé, proč k rozdělení pravomocí v blízké právní oblasti došlo – rozhodnutí o nepovolení registrace politické strany a rozhodnutí o rozpuštění politické strany jsou obdobného charakteru i závažnosti v dopadech do politického chodu státu a společnosti.

Soudní řád správní se přitom v § 94 odst. 1 věnuje pouze dvěma specifickým řízením – pod písm. a) určení, že návrh na registraci nemá nedostatky (platí pravidla obecné příslušnosti podle § 7 odst. 1 s.ř.s.), pod písm. b) pak návrhu na rozpuštění politické strany (rozhoduje Nejvyšší správní soud). Soudní řád správní výslovně neřeší řízení ve věci odmítnutí registrace politické strany (§ 89 s.ř.s. – ustanovení k ochraně ve věcech registrace, se vztahuje na registraci – existující politické strany – ke konkrétním volbám, nikoli na „prvotní“ registraci politické strany). Řízení po odmítnutí registrace politické strany tak aktuálně postrádá jakýkoli procesněprávní „odraz“, a to jak v úpravě s.ř.s., tak i o.s.ř., v němž byla příslušná úprava zrušena při vzniku samostatného správního soudnictví, jak již bylo uvedeno.

Budova Nejvyššího správního soudu, který je vrcholným orgánem správního soudnictví.

K tomu je vhodné připomenout, že zákon o sdružování v politických stranách u návrhu na registraci politické strany dává možnost upozornění na nedostatky návrhu (jsou-li v něm neúplné nebo nepřesné údaje) s tím, že dokud nebudou tyto nedostatky odstraněny, řízení o registraci nebude zahájeno. Jedná se tak ve své podstatě o odmítnutí návrhu pro formální nedostatky. Pokud navrhovatel s upozorněním nesouhlasí, může se do 15 dnů od jeho doručení domáhat žalobou ve správním soudnictví určení, že návrh na registraci nemá nedostatky. Naopak v případě odmítnutí registrace se jedná o věcné posouzení návrhu s negativním výsledkem (jde tedy o faktické zamítnutí návrhu na registraci).

Jelikož k vydání rozhodnutí o rozpuštění politické strany je příslušný podle § 95 s.ř.s. Nejvyšší správní soud, pak se jeví logickým i závěr, aby rovněž přezkoumal i rozhodnutí o nepovolení registrace politické strany. Navrhovatelům by tak zůstala zachována právní jistota, že jejich případ bude i po případné novelizaci stále rozhodován v Brně, pouze se věc nebude rozhodovat na Burešově 20, ale na Moravském náměstí 6, věc se tedy přesune jen o pár ulic dál, jak napovídá titulěk předkládaného článku. Novelizací by mohlo být do § 94 odst. 1 s.ř.s. vloženo pod písm. c) nové ustanovení – např. ve formulaci „*Návrhem se u soudu lze za podmínek stanovených zvláštním zákonem domáhat ... určení, že rozhodnutí o odmítnutí registrace je neplatné*“. Je pochopitelně na zvážení, jaké způsoby rozhodnutí by měl mít rozhodující soud k dispozici (např. zda dá přímo pokyn k registraci anebo věc jen vrátí k novému projednání). Kompetenci k rozhodnutí Nejvyššímu správnímu soudu by pak stačilo doplnit do § 95 s.ř.s., a to např. ve formě: „*K řízení o návrhu podle ustanovení § 94 odst. 1 písm. b), c) je příslušný Nejvyšší správní soud*“, při současném zrušení poslední věty § 8 odst. 5 zákona o sdružování v politických stranách (tj. formulace „*K přezkoumání je příslušný Nejvyšší soud České republiky*“).

Zajímavou právní otázkou je i posouzení vztahu specifického řízení k odmítnutí registrace u Nejvyššího soudu s dalšími typy řízení podle soudního řádu správního. Jedním z důvodů pro odmítnutí registrace politické strany je zaměnitelnost názvu registrované politické strany s již existující politickou stranou. Pokud je politická strana se zaměnitelným názvem Ministerstvem vnitra (nesprávně) registrována, je otázkou, zda lze dané pochybení napravit např. přes žalobu na ochranu před nezákonným zásahem podle s.ř.s. Právní výklad k naplnění důvodů pro odmítnutí registrace má podávat Nejvyšší soud, paralelním výkladem jiné soudní instituce je zasahováno do jeho výslovné zákonné kompetence. Je rovněž otázkou, jak by v případě úspěšné zásahové žaloby mohlo dojít k obnovení „*stavu před zásahem*“ (návrhem Ministerstva vnitra a následným rozhodnutím Nejvyššího správního soudu o rozpuštění strany registrované se zaměnitelným názvem?). Obranou by naopak mohlo být podání civilní žaloby na nesprávný úřední postup ze strany dotčeného subjektu, jejímž prostřednictvím by sice nebylo možné zvrátit samotnou registraci zaměnitelného subjektu, pro stát by nicméně představovalo zvýšenou motivaci, aby nedocházelo k registraci subjektů, u nichž by popsána situace mohla hrozit.

Otázka kompetence k přezkumu rozhodnutí o odmítnutí registrace politické strany zůstává dlouhodobě opomíjená i z důvodu nevelké frekvence těchto případů. Relativně snadno dohledatelné a současně nejspíše jedno z posledních rozhodnutí Ministerstva vnitra ve věci nepovolení registrace se týká politické strany s názvem Urza.cz: *Nechceme vaše hlasy; ke svobodě se nelze provolit. Odmítneme každou politickou funkci; nechceme totiž lidem nařizovat, jak mají žít. Máme jinou vizi. Jdeme jinou cestou – najdete ji na webu www.urza.cz*.

Lze uzavřít, že zákonodárce při vzniku samostatného správního soudnictví opomenul přenést všechny pravomoci z oblasti správního soudnictví na nově vzniklý Nejvyšší správní soud, respektive do obecné příslušnosti správních soudů. Ponechání pravomoci mimo soustavu správního soudnictví se jeví jako nesystémové, přičemž s vysokou pravděpodobností se nejednalo o zamýšlený cíl, nýbrž o „běžné“ opomenutí zákonodárce. Případná novelizace by mohla podpořit „*kroky k tomu, aby byly některé soudní závěry překlenuty přesněním pravidel, a tím došlo k naplnění původního úmyslu zákonodárce*“, stejně jako podpořit „*větší provázanost*“ systému. Bylo by proto logické, aby se podobné případy rozhodovaly „pod jednou střechou“, a to jak případy rozpuštění politické strany představující její „zánik“, tak i případy, v nichž politická strana neměla šanci „vzniknout“.

Na úplný závěr lze doplnit statistický údaj, že Nejvyšší soud v oblasti dané kompetence posuzoval v letech 1998 až 2002 (na základě údajů z webové databáze rozhodnutí) celkem 139 věcí. Rozhodnutí jsou dostupná na webu Nejvyššího soudu www.nsoud.cz při zadání spisové značky senátu 11 Zp.

Z ROZHODOVACÍ ČINNOSTI NEJVYŠŠÍHO SOUDU

I v aktuálním čísle čtvrtletníku jsou přinášeny, spíše v odlehčené podobě, informace z denní praxe Nejvyššího soudu.

Rovněž i tentokrát je možné se pozastavit nad velmi svérázným řešením sousedských sporů, v tomto případě spornou otázku sestřihu větví přesahujících hranice pozemku. Po slovní rozeprá a vulgárních nadávkách sousedce zakřičela obviněná na svého druha, který držel v ruce vzduchovou zbraň, slova: „střel, střel!“; načež obviněný se slovy „já tě sestřelím jako holuba“ dvakrát vystřelil po sousedovi, aniž by ho zasáhl, a jednou vystřelil po sousedce, kterou trefil do břicha a tím jí způsobil poranění s dobou léčení v délce 3 týdnů. Obviněná byla odsouzena za účastenství ve formě návodu k přečinu ublížení na zdraví k podmíněnému trestu šesti měsíců, obviněný byl za přečin ublížení na zdraví odsouzen k podmíněnému trestu osmi měsíců. Obviněnému byl dále uložen trest propadnutí věci – vzduchové pistole včetně příslušenství (mj. optického zaměřovače, textilního pouzdra a diablek). Dovolání obou obviněných byla rozhodnutím **sp. zn. 6 Tdo 141/2024** odmítnuta.

Použití airsoftové pistole značky Elitte II, model Beretta, bylo předmětem i řízení **sp. zn. 6 Tdo 59/2024**. Obviněný byl uznán vinným zločinem těžkého ublížení na zdraví (střelbou na hlavu došlo mj. k velmi závažnému poranění levého oka poškozeného), za který mu byl uložen trest odnětí svobody v trvání tři roků s podmíněným odkladem na 5 let. Obviněný v dovolání mj. nesouhlasil ani s uloženou povinností, aby se ve zkušební době zdržel užívání návykových látek, jelikož je jejich pravidelným uživatelem, „a tak zdržení se jejich užívání je pro něj nerealizovatelné a podmíněně odložení výkonu trestu pak jen formální, neboť je zřejmé, že tuto povinnost není schopen dodržet“. Nejvyšší soud rozhodnutím zasáhl toliko do výroku o náhradě škody a poškozeného s nárokem na náhradu škody odkázal na řízení ve věcech občanskoprávních, ve zbývajících částech zůstala předchozí rozhodnutí beze změny.

Airsoftová zbraň měla své místo i v případě řízení **sp. zn. 7 Tdo 171/2024**, kdy byla využita k zastrašení pachatele před dalším pokračováním v trestné činnosti. Obviněný byl uznán vinným pokusem zločinu vraždy, za který byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 11 let. Obviněný nejdříve poškozeného po jeho slovním upozornění, aby se ztišil, transparentně informoval slovy „já tě teď zařizu“, načež své slovo dodržel a zaútočil na poškozeného kuchyňským nožem. Obviněný ustupujícího poškozeného pronásledoval ven až před vchod ubytovny, kde dalšímu pokračování v útoku zabránil svědek za využití airsoftové zbraně typu M4, kterou namířil na obviněného s výzvou, aby svého jednání zanechal, kdy obviněný nůž odložil na zem až v okamžiku, kdy svědek natáhl spoušť airsoftové zbraně. Dovolání obviněného bylo odmítnuto.

V případě **sp. zn. 3 Tdo 138/2024** se obviněný jako soused seznámil a získal důvěru poškozené důchodové věku, již nejprve s jejím souhlasem ochotně vyměnil vložku zámku FAB na vstupních dveřích, přičemž si už bez jejího souhlasu ponechal jeden klíč „pro strýčka Příhodu“. Při dalších, tentokrát již neohlášených „návštěvách“ v bytě poškozené, si obviněný dopomohl ke šperkům v hodnotě přes 120.000 Kč a dále k finanční hotovosti ve výši necelých 170.000 Kč. Při poslední návštěvě poté, co byl vyrušen poškozenou, dospěl k závěru, že už má dost, a z bytu utekl. K vyhodnocení situace mohl být motivován i „úderem berlí v oblasti zad“. Obviněný byl za přečiny krádeže a porušování domovní svobody odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 3,5 let, jeho dovolání bylo odmítnuto.

§ 205 trestního zákoníku – Krádež

(1) Kdo si присvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a

- a) způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou,
- b) čin spáchá vloupáním,
- c) bezprostředně po činu se pokusí uchovat si věc násilím nebo pohrůzkou bezprostředního násilí,
- d) čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě, nebo
- e) čin spáchá na území, na němž je prováděna nebo byla provedena evakuace osob,

bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci.

Naopak v případě rozhodovaném pod **sp. zn. 4 Tdo 26/2024** obviněná ani nemusela chodit do cizího bytu, jelikož mohla namísto bankomatu opakovaně využívat partnerovy trezory, z nichž postupně „vybrala“ necelých 28 milionů korun. Obviněná byla uznána vinnou zvláště závažným zločinem krádeže, pro který byla odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání 6 let a 6 měsíců, její dcera pak byla shledána vinnou přečinem legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti, pro nějž jí byl uložen podmíněný trest odnětí svobody. Obviněná v dovolání namítala, že v důsledku nezjištění konkrétního vlastníka odcizených finančních prostředků nemohlo dojít ke zmocnění se cizí věci. K tomu Nejvyšší soud uvedl, že objektem trestného činu krádeže je nejen vlastnictví věci, ale i držba věci či pouhé faktické držení věci ve smyslu disponování s ní. Pachatel si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní a zjedná si možnost s věcí trvale nakládat podle své vůle. Nejvyšší soud uzavřel, že z dokazování vyplynulo nade vše pochybnost, že peněžní prostředky nebyly ve vlastnictví obviněné a ta si této skutečnosti musela být vědoma, proto Nejvyšší soud její dovolání odmítl.

Každý nový společenský fenomén ať už dříve či později dostane svůj odraz v právu. Mezi stále ještě poměrně novou skutečnost, která zasluhuje adekvátní legislativní pozornost, jistě patří i elektrické koloběžky, případně elektrokola. Z pohledu práva se vedle otázek obecné regulace a podmínek provozu nových dopravních prostředků jedná zejména o řešení rostoucího počtu případů úrazů a dopravních nehod. Dá se říci, že potkat na silnici mimo město člověka na „odrážecí“ koloběžce bylo spíše výjimečné, s vývojem technických možností se pak rozšiřují jejich možnosti i výskyt na silnicích.

§ 147 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

- (1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.
- (3) Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

Rozhodnutí **sp. zn. 4 Tdo 113/2024** se zabývalo situací, kdy obviněná předjížděla v levém jízdním pruhu nejprve elektrokoloběžku a poté elektrokolo, přičemž při zařazení zpět do pravého jízdního pruhu srazila řidičku elektrokola, která byla kvůli utrpěným zraněním v několikaměsíční pracovní neschopnosti. Obviněná byla uložena podmíněný trest odnětí svobody na deset měsíců spolu se zákazem řízení a povinností poškozené zdravotní pojišťovně náhradu škody. V případě dopravní nehody posuzované v řízení **sp. zn. 4 Tdo 108/2024** došlo k tragickému následku v podobě úmrtí sraženého koloběžkáře, který na elektrické koloběžce jel po silnici II. třídy. Obviněný, který řídil nákladní soupravu složenou z nákladního vozidla a přívěsu a který při předjíždění nedodržel bezpečný boční odstup, v důsledku čehož došlo k pádu poškozeného pod kola přívěsu a jeho přejetí, byl uznán vinným zločinem usmrcení z nedbalosti, pro který byl odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 2 let. K upozornění obviněného na údajnou spoluvinu ze strany poškozeného Nejvyšší soud dodal, že sice předmětná koloběžka nebyla určena k provozu na pozemních komunikacích, poškozený nedisponoval řidičským oprávněním a neměl správnou přílbu, uvedené okolnosti však na samotný vznik dopravní nehody, její průběh a následek neměly žádný vliv. Odvolací soud tedy správně vyhodnotil, že porušení předpisů ze strany poškozeného v dané věci nesehrálo v rámci spoluzavinění žádnou roli, neboť to s ohledem na celou dopravní situaci zcela absentovalo. Obě dovolání byla odmítnuta.

Skutečnost, že ne vždy platí rčení o „zlatých českých ručičkách“, dokumentuje rozhodnutí **sp. zn. 6 Tdo 100/2024**. V daném případě obviněný prováděl na svém vozidle servisní úkony, konkrétně rozmrazení palivového systému, dobití autobaterie a nastartování vozidla, přičemž v rozporu s obecnými zásadami bezpečnosti startoval vozidlo, ačkoliv měl připojenou nabíječku staršího typu k autobaterii, kdy došlo k poškození autobaterie a její následné explozi. Při vzniklém požáru došlo k poškození celé dílny i s jejím vybavením, čímž vlastníkově dílny vznikla škoda v celkové výši přes 14 milionů korun. Za přečin obecného ohrožení z nedbalosti byl obviněný odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 18 měsíců. Obviněný v dovolání mj. prezentoval názor, že odborné vyjádření nemůže být

použito, jelikož ho nezpracovala nezávislá osoba, ale hasič, který se sám účastnil likvidace požáru. Obviněný nesouhlasil ani se závěrem, že došlo k explozi akumulátoru, tento jevil pouze známky „částečného roztavení“. Obviněný se své odpovědnosti zříkal i poukazem na to, že „neměl s rozmrazováním vozu žádné zkušenosti“ a nemohl tak vznik požáru předvídat. Závěrem obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud rozhodl o „nevykonatelnosti rozsudků“. Jelikož předchozí řízení netrpělo vytýkanými vadami a nebylo tedy možné přisvědčit námitkám dovolatele, tak Nejvyšší soud dovolání jako zjevně neopodstatněné odmítl.

Nejvyšší soud se zabýval i dvěma případy neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku. V případě **sp. zn. 6 Tdo 266/2024** se jednalo o obviněného, který v důsledku únavy srazil cyklistku, které způsobil zranění, kvůli němuž byla necelé dva měsíce hospitalizována v nemocnici a i po propuštění byla omezena v obvyklém způsobu života. Obviněný byl za přečiny těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti a neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody ve výměře dvaceti měsíců.

§ 151 trestního zákoníku – Neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku

Řidič dopravního prostředku, který po dopravní nehodě, na níž měl účast, neposkytne osobě, která při nehodě utrpěla újmu na zdraví, potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na pět let nebo zákazem činnosti.

V případě **sp. zn. 3 Tdo 244/2024** byl obviněný uznán vinným přečiny ublížení na zdraví z nedbalosti a neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku. Obviněný nedobrzdl kolonu vozidel, při nárazu došlo k poranění řidičky nabouraného auta, která nebyla připoutána bezpečnostním pásem, a k nabourání dalších dvou aut stojících v koloně. Obviněný byl odsouzen k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 16 měsíců. V dovolání obviněný prezentoval názor, že požadavek na užití slunečních brýlí je přemrštěný, protože to by sluneční brýle řidiči museli nosit permanentně, neboť by nikdy nemohli vyloučit, že slunce náhle vysvitne z oblačnosti a pod konkrétním úhlem dojde k oslnění řidiče. Obviněný dále zastával názor, že šlo toliko o běžnou dopravní nehodu typu tzv. „tukanec“, kdy zpravidla k žádnému poranění osob ve vozidlech nedochází. Pokud v daném případě k poranění poškozené došlo, stalo se tak v důsledku jejího vlastního porušení povinnosti být připoutána bezpečnostním pásem. Nejvyšší soud v rozhodnutí upozornil, že kamerový záznam zřetelně dokládá, že příčinou nehody nebyla náhlá událost či momentální oslnění, nýbrž déletrvající nepozornost obviněného. Ani další argumentace obviněného nebyla důvodná. Obě dovolání Nejvyšší soud odmítl.

Otázka nepřipoutání a její význam na určení výše náhrady nemajetkové újmy v civilní rovině byla posuzována v rozhodnutí **sp. zn. 25 Cdo 361/2024**. Žalobci (pozůstalí) se dovoláním proti žalované pojišťovně domáhali určení, že soudy nedostatečně vyhodnotily kvalitu a úroveň vztahů se zemřelým. Soud prvního stupně přiznal šesti žalobcům částky ve výši 27 až 70 tisíc, ve výši dalších cca 700 tisíc ke každému žalobci byla žaloba zamítnuta. Samotná nehoda, při níž zemřel spolujezdec v nabouraném vozidle, byla způsobena řidičem, který v důsledku nepřiměřené rychlosti pod vlivem alkoholu čelně narazil do protijedoucího automobilu. Spolujezdec v nabouraném vozidle nebyl připoután bezpečnostním pásem a na místě nehody zemřel. Pojišťovna již před zahájením řízení vyplatila jednotlivým žalobcům částky od 250 do 350 tisíc korun. Soud prvního stupně po stanovení základní výše náhrady újmy vyšel ze skutečnosti, že nepřipoutání bezpečnostními pásy se na úmrtí poškozeného podílelo zásadním způsobem, proto stanovil míru jeho spoluzavinění v rozsahu 40 %. Odvolací soud k odvolání žalobců ve dvou případech navýšil míru odškodnění, ve zbývajícím rozsahu souhlasil se závěry soudu prvního stupně. Z dokazování totiž vyplynulo, že v případě použití bezpečnostního pásu by k úmrtí nedošlo. Nejvyšší soud shledal, že dovolání žalobců není přípustné, jelikož se odvolací soud od ustálené rozhodovací praxe neodchýlil, proto bylo odmítnuto.

NEJVYŠŠÍ SOUD UŽ LETOS NAVŠTÍVILO PŘES 300 STUDENTŮ

Součástí exkurzí je návštěva Sálu Františka Vážného a promítání videa o činnosti Nejvyššího soudu. Na fotografii exkurze Gymnázia Moravské Budějovice.

Exkurze pořádané Nejvyšším soudem se stávají stále populárnějšími a poskytují návštěvníkům unikátní příležitost nahlédnout do budovy soudu a seznámit se s fungováním soudního systému. Zájem o exkurze mají převážně studenti středních a základních škol. Exkurze jim pomáhají lépe porozumět právnímu systému a přiblížit práci soudců a zaměstnanců soudu. Nejvyšší soud je symbolem spravedlnosti a transparentnosti, a proto touto iniciativou posiluje vztah mezi právním systémem a veřejností. Exkurze přibližují práci soudu a jsou také často inspirací pro další generace právníků a soudců.

Délka exkurze je přibližně 90 minut a návštěvníci se během ní seznámí s historií Nejvyššího soudu, který od roku 1993 sídlí ve funkcionalistické budově, projdou si nově zrekonstruovaný Sál Františka Vážného, jednací síň, cely a zasedací místnost předsedy Nejvyššího soudu, kde mají občas příležitost se s předsedou Nejvyššího soudu také setkat a zeptat se ho na otázky, které je zajímají.

Exkurze mohou zavítat do jednací síně, kde se konají trestní zasedání. Na fotografii exkurze Střední školy Gemini Brno.

V Sále Františka Vážného si mohou žáci vyzkoušet místa určená soudcům. Na fotografii Základní škola Letokruh Brno.

V zasedací místnosti předsedy Nejvyššího soudu se mohou dozvědět zajímavé informace od ředitele kanceláře předsedy Nejvyššího soudu. Na fotografii exkurze Střední zdravotnické školy Brno.

Exkurzí se účastní jak studenti středních škol, tak i žáci základních škol. Na fotografii exkurze Základní školy Drásov.

Zájemci si mohou termín exkurze domluvit e-mailem na adrese: mluvci@nsoud.cz.

Gabriela Tomíčková

AEQUITAS

INTERNETOVÝ ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU

AEQUITAS | ČTVRTLETNÍK NEJVYŠŠÍHO SOUDU - 2/2024

Verze:

elektronická, formát PDF

Redakce:

Bc. Monika Němcová, Bc. Gabriela Tomíčková,
Mgr. Václav Vlček, Mgr. Bc. Jan Bena

Fotografie:

Bc. Soňa Šmahelová, Bc. Gabriela Tomíčková,
Bc. Monika Němcová, Ing. Jiří Sláma, Jiřina Rittichová,
ELSA Brno, soukromý archiv JUDr. Hany Poláškové Wincorové.

Redakční rada:

předseda redakční rady JUDr. Petr Angyalossy, Ph.D.,
JUDr. Petr Šuk, JUDr. Pavlína Brzobohatá,
JUDr. František Púry, Ph.D., Mgr. Aleš Pavel

Grafické zpracování:

Dominik Martin

Registrace:

AEQUITAS ISSN 2570-572